

AVOT D'RABBI NATAN – CHAPTER 8

Gavriel Z. Bellino – Summer 2015

JOSHUA BEN PERAHYAH AND NITTAI THE ARBELITE RECEIVED FROM THEM.¹ JOSHUA BEN PERAHYAH SAYS: PROVIDE THYSELF WITH A TEACHER, AND GET THEE A COMPANION, AND JUDGE EVERY PERSON WITH THE SCALE WEIGHTED IN HIS FAVOR. PROVIDE THYSELF WITH A TEACHER: How so? This teaches that one should provide himself with a single teacher² and study with him Scripture and Mishnah, Midrash, Halakha, and Agada.³ Then the interpretation which the teacher neglected to tell him in the study of Scripture he will eventually tell him in the study of Mishnah; the interpretation which he neglected to tell him in the study of Mishnah he will eventually tell him in the study of Midrash; the interpretation which he neglected to tell him in the study of Midrash he will eventually tell him in the study of Halakha; the interpretation which he neglected to tell him in the study of Halakha he will eventually tell him in the study of Agada. Thus that man remains in one place and is filled with good and blessing.⁴

א יהושע בן פרחיה ונמא הרבלי קבלו מהם. יהושע בן פרחיה אומר: עשה לך רב, וקנה לך חבר, והו ידו את כל האדם לכה זכית. עשה לך רב ביצה, מלמד שיעשה לו רב קבוע, וילמד מפניו מקרא ומישנה, מדרש, הלכות ואגדות. טעם שהנימוח לו במקרא – סוף שיאמר לו במשנה; טעם שהנימוח לו במדרשי – סוף שיאמר לו בהלכות; טעם שהנימוח לו בהלכות – סוף שיאמר לו בהגדה. נמצא האדם והוא יושב במקומו ומלא טוב וברכה.

¹ Joseph ben Joezer and Joseph ben Johanan of Jerusalem.

² קבוע, changed by the Gra to קבוע. Literally, fixed or permanent. ADRN will explain the utility of one teacher.

³ There is some disagreement as to how to read this. Most likely, the terms “Midrash, Halakha, and Agada” are three types of Mishna, i.e., Oral Law.

⁴ Have one single teacher, because that teacher will eventually get to all the material. The implication seems to be that if one were to have multiple teachers, then some information will be lost/disregarded. Seems to presume a defined curriculum/canon.

Rabbi Meir used to say: He that studies Torah with a single teacher, to whom may he be likened? To one who had a single field, part of which he sowed with wheat and part with barley, and planted part with olives and part with oak trees. Now that man is full of good and blessing. But when one studies with two or three teachers he is like him who has many fields: one he sows with wheat and one he sows with barley, and plants one with olives and one with oak trees. Now this man's (attention) is divided among many pieces of land, without good or blessing.⁵⁶

ב' היה רבי מאיר אומר: «כלומר תורה מרוב אחד למה הוא דומה, לאחד שהיה לו שדה אחת, ובער מקצתה חטים ומקצתה שעורים ובמקצתה זיתים ובמקצתה אילנות, ונמצא האדם והוא מלא טובות וברכה. ובזמן שלומד משנים ושלשה, דומה למי שיש לו שדות הרבה: אחת זרע חטין, ואחת זרע שעורים, ונתע אחת זיתים ואחת אילנות; ונמצא אדם והוא מפזר בין הארץות ולא טוב וברכה.

⁵ An illustration of the previous point. Having more than one teacher is distracting. Diversification is beneficial, but it must be limited. Here the diversification is manifest in one field with multiple crops, i.e., one teacher offering multiple subjects; but to have multiple fields or teachers is contraindicated.

A contradictory teaching is attributed to R. Meir in ADRN 3:

רבי מאיר אמר אם למדת מרוב אחד אל תאמר די' אלא לך אצל חכם ולמוד תורה ואל תלך אצל הכל אלא למי שהוא קרוב לך מתחילה שנאמר (משל ה) שתה מים מבורך ונוזלים מתוך הארץ שהוא לאדם שישמש שלשה תלמידי חכמים כגון ר'א ורבי יהושע ור' ע' שני (משל ח) אשרי אדם שומע לי לשקו על דלתותיו יום יום לשמור מזוזות פתוח אל תקרי דלתותי אלא דלת דלתותי כי אין יודע אם שניהם יתקיימו בידך אם שניהם כאח טובים שנא' בבקר זרע את זרעך

Rabbi Meir says: If thou hast studied with one master, say not, "Enough for me." On the contrary, go to another sage and study Torah. Yet go not to anyone, but first to him that is close to thee, as it is said, Drink waters out of thine own cistern, and running waters out of thine own well (Prov. 5: 15). A man "" is duty bound to attend upon four scholars, such as Rabbi Eiezer, Rabbi Joshua, (Rabbi Tarfon) and Rabbi Akiba as it is said, Happy is the man that hearkeneth to me, watching daily at my gates, waiting at the posts of my doors (Prov. 8: 34): read not my gates (daltotai) but my four gates (dale; dalgotai). For thou knowest not if both will survive in thy hand, if both shall alike turn out well. As it is said, In the morning sow thy seed (etc.).

One might suggest that R. Meir is encouraging having multiple teachers, but just not at the same time.

⁶ This whole discussion is the subject of rabbinic disagreement and/or qualification. See B. Talmud Avoda Zara 19a-b:

והיה כעץ שתוֹל עַל פְּלָגִי מֵים אָמַרְתִּי דְּבַר רַבִּי יְנָאי כעץ שתוֹל ולא כעץ נטוּעַ כל הלומד תורה מרוב אחד אינו רואה סימן ברוכה לעולם אמר להו רב חדא לרבען בעינא דאימא לכוי מלטא ומסתפינא דשבקיתו לי ואצליתו כל הלומד תורה מרוב אחד אינו רואה סימן ברוכה לעולם שבquohe ואצל קמיה דרבא אמר להו הני מיili סברא אבל גمرا מרוב אחד עדיף כי היכי דלא ליפלאו לישני על פלגי מים

And he shall be like a tree transplanted by streams of water. — Those of the school of R. Jannai said: 'a tree transplanted,' not 'a tree planted' — [which implies that] whoever learns Torah from one master only will never achieve great success. Said R. Hisda to the Rabbinic students: I have a mind to tell you something, though I fear that you might leave me and go elsewhere: 'Whoever learns Torah from one master only will never achieve great success.' They did leave him and went [to sit] before Rabbah, who however explained to them that the maxim only applies to lessons in logical deductions, but as to oral traditions it is better to learn from one master only, so that one is not confused by the variation in the terms used.

AND GET THEE⁷ A COMPANION: How so? This teaches that a man should get a companion for himself, to eat with him, drink with him, study Scripture with him, study Mishnah with him, sleep with him,⁸ and reveal to him all his secrets, the secrets of the Torah and the secrets of worldly things.^{9 10} When two sit studying Torah and one of them makes a mistake [in] a matter of Halakha or of a chapter heading — or says of the unclean that it is clean or of the clean that it is unclean, or of the forbidden that it is permitted or of the permitted that it is forbidden — his companion will correct him. And where do we hear that when his companion corrects him and studies with him they are well rewarded for their labor? It is said, "Two are better than one; because they have a good reward for their labor (Eccl. 4:9)." ¹¹

ג "וְקִנֵּה לְךָ חֶבֶר" כיitz, מלמד ש'קינה האדם חבר לעצמו, שיוכל עמו וישתח עמו ויקרא עמו ויישנה עמו ויישן עמו ויגלה לו כל סתריו: סתר תורה וסתור הארץ; ארץ; שכשישובין וועסקין בתורה, וטעה אחד מכם הילכה או ראש הפרק, או שיאמר על טמא טהור או על טהור טמא, ועל אסור מفتر ועל מفتر אסור — חברו מחזיר. ומפני שכשחבירו מחזיר וקורא עמו, שייש להם שכר טוב בעמלן, שנאמר (קהלת ד): "טוביים השניהם מן האחד, אשר יש להם שכר טוב בעמלם."

⁷ Does the language of acquisition presume a financial rendering? See Bartenura on Avot 1:6 who distinguishes קינה לך from קינה לך.

וקינה לך חבר - ואפילו אתה צריך לקנותו בדים יקרים ולפזר עליו ממון כדי שתקנה אהבתנו. אבל ברב לא שיר לומר קינה לך רב שהרב צריך ללמד בחנים:

⁸ Perhaps it was dangerous to sleep alone.

⁹ This appears in Tanna d'Vei Eliyahu Zuta 16:

לעולם יקינה אדם חבר לעצמו ויאכל עמו כדי שייקרה עמו וישנה עמו ויגלה לו סתרי תורה וסתרי דרך הארץ שנאמר (במדבר כ) ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון איש אגדתך וענוותך כמוך. מי קח לך אלא למדך שאין חבר נקינה אלא בלקיחתך ואין חבר נקינה אלא בדים והוא את חביוו לכף זכות גם מן השמים דין אותו לזכות.

¹⁰ What does this text mean by secrets of the Torah? Logical deductions? Mystical teachings?

¹¹ With regard to companionship, two are better than one. Interesting that this applies to peers, but doesn't seem to apply to teachers. Learn with a friend so that you can catch one another's mistakes, but receive from one teacher. Does this indicate a preference for maintaining social order over truth?

When three sit studying Torah¹² the Holy One, blessed be He, accounts it to them as though they made up one band in His sight, as it is said, "It is He that buildeth His upper chambers in the heaven, and hath founded His band¹³ upon the earth; He that calleth for the waters of the sea, and poureth them out upon the face of the earth, the Lord is His name (Am. 9: 6)." Thus thou dost learn that three who sit studying Torah are accounted as though they made up one band in the sight of the Holy One, blessed be He.¹⁴

ד שלשה שיזבין וועסקין בתורה, מעלה עליהם בקדוש ברוך הוא כאלו נעשים אגדה אחת לפניו, שנאמר (עמוס ט): "הבונה בשמים מעליהם ואגדתו על ארץ יסדה". היא למדת: שלשה שיזבין וועסקין בתורה, מעלה עליהם כאלו נעשו אגדה אחת לפניו בקדוש ברוך הוא.

¹² This discussion is an elaboration of Avot 3:6.

רבי חילפנא בן דוסא איש כפר חנניה אומר, עשרה שיזבין וועסקין בתורה, שכינה שרים בינום, שנאמר (תהלים פב), אלhim נצב בעדר אל. ומפני אפלו חמשה, שנאמר (עמוס ט), ואגדתו על ארץ יסדה. ומפני אפלו שלשה, שנאמר (תהלים פב), בקרוב אלהים ישפט. ומפני אפלו שניים, שנאמר (מלכי ג), אז נדברו ראי ה' איש אל רעהו ויקשבד ה' וישמע וגו'. ומפני אפלו אחד, שנאמר (שםות כ), בכל מקומם אשר אזכיר את שם אבואה אליו וברכתך:

R. Halafta b. Dosa, a man of Kefar Hanania says: Ten sitting together and occupying themselves with Torah, the Shechinah abides among them, as it is said: "God standeth in the assembly of God." And whence [do we infer this] even [when there are] five? [From] that which is said: "And He hath founded His band upon the earth." And whence [do we infer this] even [when there are] three? [From] that which is said: "in the midst of the judges He judgeth." And whence [do we infer this] even [when there are] two? [From] that which is said: "then they that fear the Lord spoke one with another, and the Lord hearkened, and heard etc." And whence [do we infer this] even [when there is] one? [From] that which is said: "In every place where I cause my name to be mentioned I will come unto thee and bless thee."

¹³ The word אגדה refers to three. See Bartenura on Avot 3:6 who explains this nicely.

ומניין אפלו שלשה שנאמר ואגדתו על ארץ יסדה - האש והאור והמים שהם שלשה. על ארץ יסדה. על יסוד הארץ הם מוקפים. הרי לך שלשה קריון אגדה. اي נמי מצינו שלשה קריון אגדה. אגדת אשOB שמה שלש קלחות. ויש ספרים שכתב בהן ואני אפלו חמישה שנאמר ואגדתו על ארץ יסדה. ש אדם אוג בידו אחת שיש בה ה' אכבעות. כל אכבעות שביד קריון אגדה. ובראש המקרא הוא אומר הבונה בשמים מעליות. כלומר השכינה שהיא בא שמיים יורדת למטה לאرض כ שיש שם אגדה עוסקים בתורה. ואני אפלו שלשה שנאמר בקרוב אלהים ישפט. שהדיינים הם ג':

¹⁴ Aggadic need to unite the group that receives Torah. See Mekhilta: Bachodesh 1:

ויחן שם ישראל. כל מקום שהוא אומר ויסעו ויחנו גושי' בחלוקת וחונים בחלוקת אבל כאן השוו לב אחד לך נאמר ויחן:

See Rashi on Exodus 19:2 who presents this:

ויחן שם ישראל - איש אחד בלבד אשר כל החניות בתרומות ובחלוקת (מכילתא):

When two sit studying Torah their reward is stored up¹⁵ on high, as it is said, "Then they that feared the Lord spoke one with another, and the Lord hearkened . . . and a book of remembrance was written before Him, for them that feared the Lord, and that thought upon His name (Mal. 3: 16)." "These are they that feared the Lord:" those who are decisive¹⁶ and say, "Let us go and release the prisoners and ransom the captives"; then the Holy One, blessed be He, provides them with the means to go and act immediately. And these are They that thought upon His name: those who keep deliberating in their hearts and say, "Should we go and release the prisoners and ransom the captives?"; and the Holy One, blessed be He, does not provide them with the means. Then an angel comes and strikes them down.¹⁷ ¹⁸

ה שניים שיטובין ועוסקין בתורה, שכרם מתקבל במרום, שנאמר (מלכי א): "או נברבו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה'". אילו הן "יראי ה'" – אלו שגוזרים גוריה ואומרים: גלך ונפטר את האסורים ונפדה את השבויים; והספיק הקדוש ברוך הוא בידיהם, והולכין ועשהין מיד. ואילו הן "ולחשי שמו" – אלו שמחצבי בלבם ואומרים: גלך ונפטר את האסורים ונפדה את השבויים; ולא הספיק הקדוש ברוך הוא בידיהם, ובא מלאך וחבטן בפרקע.

¹⁵ Literally, accepted.

¹⁶ Literally, who make a decision, who decide.

¹⁷ Common expression in Midrash with regard to angelic rage.

¹⁸ The Midrash wishes to contrast those who are decisive with those who are indecisive, who keep weighing and debating matters in their hearts. The former are helped by God to carry out their decision; the latter, says our Midrash, are not helped, and in the end an angel comes and strikes them down. See B. Talmud Sanhedrin 19b, and Leviticus Rabbah 34:8.

When one sits by himself studying Torah,¹⁹ his reward is stored up on high, as it is said, "Though he sit alone and keep silence, surely He hath laid up (reward)²⁰ for him (Lam. 3: 28)." A parable is told: to what may this be likened? To one who had a young son whom he left at home when he went out to the market place. The child then proceeded to take down a scroll, laid it in his lap, and sat studying it. When his father returned from the market place, he exclaimed: "See what my little son, whom I left alone when I went out to the market place, has done! By himself he proceeded to take down the scroll, laid it in his lap and sat studying it." Thus thou dost learn that even when one sits by himself studying Torah, his reward is stored up on high.²¹

ר ייחיד יושב ועוסק בתורה, שכרו מתקבל במורים, שנאמר (איכה כ): "ישב בבד ידים כי נטל עליו". משלו משל למטה הדבר דומה, לאחד שתחיה לו בן גטן. היחסו ויצא לשוק. עמד ונטל את המגלה והנימוח בין ברפיו, והיה יושב והוגה בה. בגין שבא אביו מן השוק, אמר: ראו בני גטן, שהנחתיו ויצאתי לשוק. מה עשה, מעצמו נטל את המגלה והנימוח בין ברפיו והיה ישב ולומד בה. הוא למן, שאף ייחיד יושב ועוסק בתורה, שכרו מתקבל במורים.

¹⁹ We might have questioned the appropriateness of independent study. Especially in light of B. Talmud Berachot 63b:

אמר רבי תנחים בריה דרבנן חייא איש כפר עכו תדע שהרי אדם קורא קריית שמע שחרית וערבית וערב אחד אינו קורא דומה כמו שלא קורא קריית שמע מעולם הסכת עשו כתות ועסוק בתורה לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה R. Tanhum the son of R. Hiyya, a man of Kefar Acco said: The proof is that if a man recites the Shema' every morning and evening and misses one evening, it is as if he had never recited the Shema'. The word 'hasket' implies: Make yourselves into groups [kittoth] to study the Torah, since the knowledge of the Torah can be acquired only in association with others...

Also, what does it mean to study independently at this period?

²⁰ Creative reading of the verse from Lamentations 3:28:

ישב בבד ידים כי נטל עליו:
They should sit alone and remain silent, because (the LORD) has laid (these burdens) on them.

Solitude is an expression/manifestation of mourning (think באב בבד, homiletically rendered as independent study. נטל in the context of Lamentations clearly refers to destruction, but is interpreted to refer to reward (נול) is a fairly common Rabbinic expression). Could also possibly refer to the presence of Shekhina.

²¹ Does the analogy indicate that independent study is purer? That it is unsophisticated and yet God finds it cute? Or that it is discretionary?

AND JUDGE EVERYONE WITH THE SCALE WEIGHTED IN HIS FAVOR.²² There was once a young girl who had been taken captive, and two saintly folk went after her to ransom her. One of them entered the harlots' apartment. When he came out he asked his companion: "What didst thou suspect me of?" The other replied: "Of finding out perhaps for how much money she is being held." Said the first: "By the

ז "וְהִי ذֶן אַת כָל הָאָדָם לְכֹף זִכּוֹת". מִעֵשָׂה בְּרִיבָה אֲחַת שְׁנַשְׁבִּית, וְהַלְכָה אֲחַתָּה שְׁנִי חֲסִידִים לְפִדּוֹתָה. נָכַנס אַחַד מֵהֶם לְקָבָה שֶׁל זָנוֹת. כַּשְׁצִיאָה אָמַר לְחַבְרוֹ: בְּמִה חֲשַׁדְתָּנִי. אָמַר לוֹ: הַעֲבוֹדָה, כַּךְ ذָהָה. אָמַר לוֹ: כַּשְׁמַ שְׁדַגְתַּנִי לְכֹף זִכּוֹת, כַּךְ הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הָוּא יָדֵין אַתָּחַ לְכֹף זִכּוֹת.

²² The following two stories are illustrations of judging people favorably, i.e., optimistically, and they are very similar to material (three different stories) that first appears in B. Talmud Shabbat 127b. The conclusion of the stories is that the optimism is prudent, that the men involved did nothing wrong, and that God should reward the optimist with similar optimism and favorable judgement: (And just as you judged me favourably, so may the Omnipresent judge you favourably).

תנו רבנן הדן חבריו לכוף זכות דניינו אותו לזכות ומעשה באדם אחד שירד מגיל העליון ונשכר אצל בעל הבית אחד בדרות שלוש שנים ערב יומם הכהנים אמר לו תן לי שכרי ואלך ואזען את אשתי ובני אמר לו אין לי מועות אמר לו תן לי פירות אמר לו אין לי תן לי קרקע אין לי תן לי בהמה אין לי תן לי כרים וכוסות אין לי הפשיל כלוי לאחריו והלך לבתו בפח נפש לאחר הריגתו נטל בעל הבית שכרו בידו ועם משוי שלשה חמורים אחד של מאכל ואחד של משתה ואחד של מני מגדים והלך לו לבתו אחר שאכלו ושתו נתן לו שכרו אמר לו בשעה שאמרתי לך לי שכרי ואמרתי אין לי מועות בהמה חشدתני אמרתי שהוא פרקמיטיא בזול נזדמנה לך ולחקת בהן ובשעה שאמרתי לך לי בהמה ואמרתי אין לי בהמה חشدתני אמרתי שהוא מושכרת ביד אחרים בשעה שאמרתי לך אין לי קרקע בהמה חشدתני אמרתי שמא אין מעשרות ובשעה שאמרתי לך אין לי כרים וכוסות בהמה חشدתני אמרתי שמא הקדיש כל נכסיו לשדים אמר ליה העבודה לך היה הדרתי כל נכסיו בשבייל הורקנוס בני שלא עיק בתורה וכשבאת אל חברך בדרום התירו לך כל נדרי ואתה כשם שדנתני לזכות המקומ ידין אותך לזכות

Our Rabbis taught: He who judges his neighbour in the scale of merit is himself judged favourably. Thus a story is told of a certain man who descended from Upper Galilee and was engaged by an individual in the South for three years. On the eve of the Day of Atonement he requested him, 'Give me my wages that I may go and support my wife and children.' 'I have no money,' answered he. 'Give me produce,' he demanded; 'I have none,' he replied. 'Give me land.' — 'I have none.' 'Give me cattle.' — 'I have none. 'Give me pillows and bedding.' — 'I have none.'

[So] he slung his things behind him and went home with a sorrowful heart. After the Festival his employer took his

wages in his hand together with three laden asses, one bearing food, another drink, and the third various sweetmeats, and went to his house. After they had eaten and drunk, he gave him his wages. Said he to him, 'When you asked me, "Give me my wages," and I answered you, "I have no money," of what did you suspect me?' 'I thought, Perhaps you came across cheap merchandise and had purchased it therewith.' 'And when you requested me, "Give me cattle," and I answered, "I have no cattle," of what did you suspect me?' 'I thought, they may be hired to others.' 'When you asked me, "Give me land," and I told you, "I have no land," of what did you suspect me?' 'I thought, perhaps it is leased to others.' 'And when I told you, "I have no produce," of what did you suspect me?' 'I thought, Perhaps they are not tithed.' 'And when I told you, "I have no pillows or bedding," of what did you suspect me?' 'I thought, perhaps he has sanctified all his property to Heaven.' 'By the [Temple] service!' exclaimed he, 'it was even so; I vowed away all my property because of my son Hyrcanus, who would not occupy himself with the Torah, but when I went to my companions in the South they absolved me of all my vows. And as for you, just as you judged me favourably, so may the Omnipresent judge you favourably.'

תנו רבנן מעשה בחסיד אחד שפדה ריבבה אחת בת ישראל ולמלון השכיבה תחת מרגלותיו למחזר ירד וטבל ושנה למלמידיו ואמר (להן) [להם] בשעה שהשכבה תחת מרגלותיו בימה חشدתוני אמרנו שמא יש בנו תלמיד שאינו בדוק לרבי בשעה שירדתי וטבלתי בימה חشدתוני אמרנו שמא מפני טווחה הרבה ארע קרי לרבי אמר להם העבודה לך היה ואתם כשם שדנתוני לכוף זכות ידין אתכם לכוף זכות

Our Rabbis taught: It happened that a certain pious man ransomed an Israelite maiden [from captivity]; at the inn he made her lie at his feet. On the morrow he went down, had a ritual bath, and learnt with his disciples. Said he to them, 'When I made her lie at my feet, of what did you suspect me?' 'We thought, perhaps there is a disciple amongst us who[se character] is not clearly known to our Master.' 'When I descended and had a ritual bath, of what did you suspect me?' 'We thought, perhaps through the fatigue of the journey the Master was visited by nocturnal pollution.' 'By the [Temple] Service!' exclaimed he to them, 'it was even so. And just as you judged me favourably, so may the Omnipresent judge you favourably'.

Temple service, so it was!" And he added: "Even as thou didst judge me with the scale weighted in my favor, so may the Holy One, blessed be He, judge thee with the scale weighted in thy favor."

Again it once happened that a young girl was taken captive. Two saintly folk went after her to ransom her, and one of them was seized on a charge of brigandage and imprisoned. Every single day his wife would bring him bread and water. One day he said to her: "Go to so and so and tell him that I am being held in prison because of unchastity, while he sits and amuses himself at home and pays no attention to (the fate of) the girl." Said his wife to him: "Is it not enough for thee that thou art held in prison, but thou must busy thyself with idle matters?" She did not go; instead she busied herself with idle matters. "I beg of you," he said to her, "go and tell him." So she went and told him. What did that man do? He went and brought silver and gold and other men with him and they freed both the saint and the girl. When he was freed the saint said to them: "Let this girl sleep with me on a bed in her clothes."

ח שוכן מעשה בריבבה אחת שנשכבה, והכלכו אחריה שני
חסידים לפדותה, ונתקבץ אחד מהם לשום לסתוס,
וחשבוהו בבית האסוריין. בכל יום ויום היה אשתו
מכיאה לו לחם ומים. يوم אחד אמר לה: לכני אצל
פלוני ואמרי לו שאני חבוש בבית אסוריין, והוא יושב
בביתו ואני משגיח על הריבבה. אמרה לו: לא דיביך
שאתה חבוש בבית האסוריין, אלא שהיית מתחפעק
בדרכי שתות. לא הלאה. אמר לה: בבקשה ממך, לכני
ואמרי לו. הלאה ואמרה לו. מה עשה אותו האיש, הלא
והביא כספי וזהב ובני אדם עמו, והוציאו את שנייהם.
כשיצא אמר להם: תננו לי ריבבה זו שתישן עמי בגדייה
על המיטה.

תנו רבנן פעם אחת הוצרך דבר אחד לתלמידי חכמים אצל מטרוניתא אחת שכל גודלי רומי מצוין אצלם מי יילך אמר
להם רבי יהושע אני אלך הלך רבי יהושע ותלמידיו כיוון שהגע לפתח ביתה חילץ תפilio ברחוק ארבע אמות ונעל הדלת
בפניהן אחר שיצא ירד וטבל ושנה לתלמידיו ואמר (להם) [להן] בשעה שלחצתי תפילין بما החדרתוני אמרו סבור רבי לא
יכנסו דברי קדושה במקומ טומאה בשעה שנעלתי بما החדרתוני אמרנו שהוא דבר מלכות יש בינו לבינה בשעה שירדתי
וטבלתי بما החדרתוני אמרנו שהוא צנורא מפה על בגיןו של רבי אמר להם העבודה קר היה ואתם כשם שדנתוני
לזכות המקומ ידי אתכם לזכות:

Our Rabbis taught: The scholars were once in need of something from a noblewoman where all the great men of Rome were to be found. Said they, 'Who will go?' 'I will go,' replied R. Joshua. So R. Joshua and his disciples went. When he reached the door of her house, he removed his tefillin at a distance of four cubits, entered, and shut the door in front of them. After he came out he descended, had a ritual bath, and learnt with his disciples. Said he to them, 'When I removed my tefillin, of what did you suspect me?' 'We thought, our Master reasons, "Let not sacred words enter a place of uncleanness".' 'When I shut [the door], of what did you suspect me?' 'We thought, perhaps he has [to discuss] an affair of State with her.' 'When I descended and had a ritual bath, of what did you suspect me?' 'We thought, perhaps some spittle spurted from her mouth upon the Rabbi's garments.'⁸ 'By the [Temple] Service!' exclaimed he to them, 'it was even so; and just as you judged me favourably, so may the Omnipresent judge you favourably'.

In the morning he said to them: "Let me immerse myself." They had him immerse himself. ["Let her immerse herself," he said. They had her immerse herself.] Then he asked them: "When I asked to be immersed what did you suspect me of?" "We thought," they replied, "all those days while thou wast held in prison thou wast hungry and thirsty; and now when thou didst come out into the open air, thy flesh grew hot all over and perhaps thou didst suffer pollution." "What of the immersion of the girl," he asked them; "what did you suspect her of?" They replied: "Seeing that all those days when she dwelt among the heathen she ate and drank of their food, thou didst now order, 'Let her immerse herself,' so that she should become clean." "By the Temple service," he exclaimed, "so it was! And even as you judged me with the scale weighted in my favor, so may God judge you with the scale weighted in your favor." ²³ ²⁴

לשחרית אמר להם: הטבילים והטבילה. והטבילים. אמר להם: בשעה שהשבתיה מחת מרגלותי, במה חסרתוני. אמרו לו: אמרנו שמא יש לנו תלמיד שאין בדוק לרבי. לטבילה שלי במה חסרתוני. אמרו לו: אמרנו, כל אותן ימים שהייתה חבוות בית האסוריין היה רעב וצמא, ועכשו יצא לאoir קעולם ועם בשורך עלייה, ושמא ראית קרי. אמר להם: לטבילה של ריבבה זו במה חסרתוña. אמרו לו: שכל אותן הימים שהייתה שרויה בין העוכרים-כוכבים היה אוכלת משליהם ושותה משליהם – עכשו אמרת הטבילה קרי שחתה. אמר להם: קעבורה, לך קיה. ואתם שדנתוני לך זכות, המקום יידין אתכם לפני זכות.

²³ This story is most similar to the second account in B. Talmud Shabbat 127b.

²⁴ These stories require significant reflection as to the contemporary utility of such optimism and the potential harm it perpetuates.

Even as the righteous of old were saintly, so were their beasts saintly.²⁵ ²⁶ It is said: The camels of Abraham, our father, would not enter into a house in which there was an idol, as it is said, “For I have cleared the house, and made room for the camels (Gen. 24: 31).” For I have cleared the house of teraphim. And why does the verse say, And made room for the camels? This teaches that they would not enter into the house of Laban, the Aramean, until all the idols were removed from their sight.

Once the ass of Rabbi Hanina ben Dosa²⁷ was stolen by brigands. They tied the ass up in a yard, and put before it straw and barley and water. But it would not eat or drink. They said: “Why should we let it die and befoul our yard?” So forthwith they opened the gate before it, and drove it out. It walked along braying until it reached the house of Rabbi Hanina ben Dosa. When it reached his house, his son heard its voice. “Father,” he said, “this sounds like our beast.” Said Rabbi Hanina to him: “My son, open the door for it, for it has almost died of hunger.” He arose and opened the door, and put before it straw, barley, and water, and it ate and drank. Therefore it was said: Even as the righteous of old were saintly, so were their beasts saintly, like their masters.”

כְּשֶׁם שַׁהֲצָדִיקִים הָרָאשׁוֹנִים הִיוּ חֲסִידִים, כְּךָ בַּהֲמַתֵּן הִיוּ חֲסִידֹת. אָמָרוּ: גַּמְלִיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ לֹא נִכְנָסָו לְבֵית שִׁישׁ בּוֹ עֲבוֹדָת כּוֹכְבִים, שְׁנָאָמָר (בראשית כד): “וְאָנֹכִי פָנִיתִי הַבַּיִת וָמָקוּם לְגִמְלִים” – מַלְפֵד שֶׁלֹּא נִכְנָסָו לְבֵית. לֹכַן הָאָרָמִי עַד שִׁפְנוּ כֹּל הַעֲבוֹדָת כּוֹכְבִים מִפְנֵיכֶם.

ימעשה בחרמו של רבי חנינא בן-דוסא שנגנבויהו לסתים, ותקשו את החמור בחרץ והניחו לו תבן ושעורים ומים, ולא היה אוכל ושותה. אמרו: למה אני מנייחין אותו שימות ויבאיש לנו את החצר. עמדו ופתחו לה את הדלת והוציאו. והייתה מושכת והולכת, עד שהגיעה אצל רבי חנינא בן-דוסא. כיון שהגיעה אצלו, שמע בנו קולו בהמתנה. אמר לו: בבא, פתח לה את הדלת, שכבר מתח ברעב. עמד ופתח לה הדלת והנימ ליה תבן ושעורים ומים, והייתה אוכלת ושותה. לפיכך אמרו: כשם שהצדיקים הראשונים היו חסידים, כך בemat חסידות במותן.

²⁵ The saintliness of beasts is an extreme homiletical elaboration of “Judge every person.”

²⁶ Midrashic literature enigmatically applies ethical judgment to the behavior of animals, presenting them as participants in the moral order and asserting their recompense based on good or bad conduct. Such Midrashic dicta assume animal consciousness and a moral status. Like Aesop's Fables, there's little awareness of their violation of the human-animal divide.

²⁷ All sorts of miracles attributed to him; see, B. Talmud see Pesahim 112b and Bava Kamma 50a. ADRN is the unique source for this particular story. I'm not sure how it illustrates the piety of animals. Did the donkey not wish to be engaged in thievery?